

πατρίδα

πατρίδα, η, ουσ. [<αρχ. πατρίς], η πατρίδα. **1.** ο τόπος όπου γεννήθηκε και έζησε για αρκετό διάστημα κάποιος. (Λαϊκό τραγούδι: *Θεσσαλονίκη μου ποτέ δε σ' απαρνιέμαι, είσαι η πατρίδα μου στο λέω και καυχιέμαι*). **2.** ο τόπος από όπου ξεκίνησε κάτι ή όπου συνηθίζεται κάτι, που δικαιωματικά κατέχει την πατρότητα: «η πατρίδα του καπιταλισμού, είναι οι Ε.Π.Α. || πατρίδα του κομμουνισμού υπήρξε η Σοβιετική Ένωση || η πατρίδα της πίτσας είναι η Ιταλία». **3.** ο συγχωριανός, ο συμπατριώτης, ιδίως ως φιλική προσφώνηση σε συμπατριώτη: «πώς από δω, ρε πατρίδα!». **4.** αγανακτισμένη προσφώνηση σε άτομο: «αμάν, ρε πατρίδα, σταμάτα αυτή τη μουρμούρα!»·

- *δεύτερη πατρίδα*, η χώρα, ο τόπος στον οποίο πήγε κάποιος από την ιδιαίτερη πατρίδα του κι έζησε δημιουργώντας μεγάλο μέρος της ζωής του: «η Αυστραλία υπήρξε δεύτερη πατρίδα του». (Λαϊκό τραγούδι: *Λάρισα, τόσες ομορφιές στον κόσμο αλλού δεν είδα, γι' αυτό κι εγώ σ' αγάπησα -και σε πονώ- σα δεύτερη πατρίδα*)·

- *δίνω τη ζωή μου για την πατρίδα*, βλ. λ. [ζωή](#)·

- *ιδιαίτερη πατρίδα*, το χωριό ή η πόλη στην οποία γεννήθηκε κάποιος: «κάθε Χριστούγεννα πηγαίνει στην ιδιαίτερη πατρίδα του και γιορτάζει μ' όλους τους συγγενείς του»·

- *καλή πατρίδα!* ευχή που ανταλλάσσεται μεταξύ μεταναστών ή ανθρώπων που απουσιάζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα από τη χώρα τους και σημαίνει καλή επιστροφή στα πάτρια εδάφη. (Λαϊκό τραγούδι: *καλή πατρίδα, αδελφέ μου Αποστόλη, αχ, να γυρνούσαμε μαζί με σένα όλοι*). Στην περίπτωση που η ευχή αυτή ανταλλάσσόταν μεταξύ πολιτικών προσφύγων τότε έκλεινε με το *αδελφέ* ή το *αδερφέ* ή πιο συνηθισμένα με το *αδέρφι* ή το *σύντροφε*·

- *μητέρα πατρίδα*, βλ. λ. [μητέρα](#)·

- *πήγε υπέρ πίστεως και πατρίδος*, βλ. λ. [πίστη](#)·

- *χαμένες πατρίδες*, περιοχές όπου ήκμασε ο ελληνισμός ως το πρόσφατο παρελθόν και τώρα ανήκουν σε άλλο κράτος με πιο γνωστές αυτές που ανήκουν στην Τουρκία μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, δηλ. τα παράλια της Μ. Ασίας, η Σμύρνη, η Κωνσταντινούπολη και οι περιοχές του Πόντου, καθώς και περιοχές της ανατολικής Ρωμυλίας: «οι σύγχρονοι Έλληνες δε θα ξεχάσουν ποτέ τις χαμένες πατρίδες»·

- *χύνω το αίμα μου για την πατρίδα*, βλ. λ. [αίμα](#)·